

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

ปัญหาการลงโทษประหารชีวิตทหารที่กระทำความผิด
ตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร

จัดทำโดย พลเอก สุรสิทธิ์ ถาวร
รหัส ๕๙๐๔๔๓

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๔
วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ปัญหาการลงโทษประหารชีวิตทหารที่กระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร

พลเอก สุรสิทธิ์ ถาวร^๑

บทคัดย่อ

สาระสังเขป

โทษประหารชีวิต นับเป็นโทษที่มีการนำมาใช้ปฏิบัติในสังคมไทยมาเป็นเวลานานที่มุ่งเน้นลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อแก้แค้นทดแทน ให้สาสมกับความผิดที่ได้กระทำให้ไป อีกทั้งยังมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ที่มีความคิดจะกระทำความผิดเกิดความหวาดกลัวจนไม่กระทำความผิด แต่ในระยะหลังวัตถุประสงค์ของกฎหมายได้เปลี่ยนเป็นมุ่งเน้นให้ผู้กระทำความผิดได้กลับตัวเข้าสู่สังคม แนวคิดสิทธิมนุษยชนที่ต้องการให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตจึงมีมากขึ้น ขณะเดียวกัน ในประเทศไทยวิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาได้รับการแก้ไขจากประหารชีวิตด้วยการยิงเสียชีวิตให้ตายกลายเป็นฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย ส่วนวิธีการประหารชีวิตแก่ทหารที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทหารยังคงใช้วิธีการยิงเสียชีวิต ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ควรยังคงให้มีการกำหนดโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหารต่อไป แต่วิธีการประหารชีวิตที่ใช้การยิงเสียชีวิตเป็นการกระทำที่ทารุณโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมต่อจำเลยผู้กระทำความผิด ควรมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการประหารชีวิตให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ที่ศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดมากขึ้น

ความนำ

กระแสสิทธิมนุษยชนว่าด้วยการยกเลิกโทษประหารชีวิตได้แพร่หลายกระจายไปหลายประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ยังไม่มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต แต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ให้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการประหารชีวิตจากการยิงเสียชีวิตเป็นฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย ขณะเดียวกัน ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๖ ยังคงให้มีการประหารชีวิตด้วยการยิงเสียชีวิต บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่า ควรมีการยกเลิกโทษประหารชีวิตหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการประหารชีวิตแก่ทหารที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทหารหรือไม่อย่างไร

^๑ ที่ปรึกษาสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย

เนื้อหา

๑. แนวคิดเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต

๑.๑ สิทธิมนุษยชน

๑.๑.๑ ความหมาย

ความหมายของ “สิทธิมนุษยชน” เริ่มปรากฏหลังจากสมัชชาสหประชาชาติได้ผ่านมติเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๙๑ ให้มีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แม้ในตัวปฏิญญามิได้ให้คำจำกัดความไว้ แต่หากพิจารณาเนื้อความแห่งบทบัญญัติก็พอจะทราบได้ว่า สิทธิมนุษยชน ได้แก่ ความเท่าเทียมกัน สิทธิในการดำรงชีวิต ในเสรีภาพ ในร่างกาย และในทรัพย์สิน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๙๒ จนถึง พ.ศ.๒๕๓๔ ได้นำเนื้อความแห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาบัญญัติไว้ด้วยแต่ไม่มีคำว่า “สิทธิมนุษยชน” อยู่เลย คำว่า “สิทธิมนุษยชน” ถูกนำมาบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นครั้งแรกใน พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งก็ได้ให้ความหมายเอาไว้ แต่หากตีความตามรัฐธรรมนูญอย่างเคร่งครัดโดยไม่อาศัยกฎหมายอื่นมาประกอบ อาจกล่าวได้ว่าสิทธิมนุษยชนหมายถึง

สิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้จากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนซึ่งนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ พุทธศักราช ๒๔๙๒ จนถึง พุทธศักราช ๒๕๓๔ ที่ปรากฏเด่นชัดคือ ความเสมอภาค หรือ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔ , ๒๖ และ ๒๘ หรือ ขอบเขตแห่งสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๐๐

นิยามคำว่า “สิทธิมนุษยชน” จึงยังมีข้อถกเถียงกันว่ามีความหมายอย่างไร ซึ่งส่งผลถึงการทำความเข้าใจของผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างการร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเช่นกัน ซึ่งถ้าพิจารณาจากตราสารระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หรือกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง จะไม่พบว่ามิที่ใดให้นิยามศัพท์ไว้ แต่จะระบุลักษณะของสิทธิที่ต้องการคุ้มครอง เช่น ในข้อ ๓ ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน บัญญัติว่า “บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิต ในเสรีภาพ และในความมั่นคงแห่งร่างกาย” ดังนั้นผู้ใช้กฎหมายอาจรู้ความหมายโดยอ่านหลักเกณฑ์หรือบทบัญญัติในแต่ละมาตราจะทราบว่าสิ่งที่กฎหมายคุ้มครองคือ สิทธิมนุษยชน ซึ่งตามตัวอย่างในข้อ ๓ ของปฏิญญาสากลฯ ได้แก่ สิทธิในการดำรงชีวิต เป็นต้น

การให้นิยามความหมายคำว่า “สิทธิมนุษยชน” จึงมีความคิดเห็นเป็นสองฝ่ายคือ ฝ่ายแรก หากพิจารณาจากพัฒนาการของแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน จะเห็นว่า ได้รับการพัฒนามาเป็นระยะๆ ตั้งแต่ปี ค.ศ.๑๙๔๘ จนถึง ค.ศ.๒๐๐๐ ความหมายของสิทธิมนุษยชนขยายตัวจากเดิมไปอย่างกว้างขวางสัมพันธ์กับพัฒนาการของยุคสมัย และประเภทแห่งสิทธิที่ได้รับการรับรองคุ้มครอง ดังนั้น การให้คำจำกัดความไว้แน่นอน จะทำให้พัฒนาการของสิทธิมนุษยชนถูกจำกัด จึงไม่ควรมีคำจำกัดความไว้

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า หากพิจารณาจากเจตนารมณ์ของกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประกอบกับผู้บังคับใช้กฎหมายก็มีหน้าที่ต้องตรวจสอบการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งต้องมีความชัดเจนแน่นอน ดังนั้น หากไม่มีกรอบที่ชัดเจน จะทำให้การทำงานมีอุปสรรค เพราะกฎหมายไม่มีความชัดเจนโดยเฉพาะในกรณีที่ต้องวินิจฉัยว่าการใดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ก็ต้องรู้ว่าสิทธิมนุษยชนมีลักษณะขอบเขตเช่นใดเสียก่อน^๒

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ได้ให้คำนิยามเพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้กฎหมาย ว่า “สิทธิมนุษยชน” หมายความว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม จึงอาจนำคำนิยามในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ มาเป็นแนวทางในการให้ความหมายของสิทธิมนุษยชนในเบื้องต้นได้

๑.๑.๒ ความเป็นมา

แต่เดิมสังคมต่างๆ ได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนมาจากคัมภีร์ศาสนา เช่น ในคัมภีร์พระเวท คัมภีร์ไบเบิล คัมภีร์อัล-กุรอาน คำสอนของขงจื้อ ในงานเขียนต่าง ๆ ซึ่งได้มีการกล่าวถึงหน้าที่ทั้งหลายของมนุษย์ สิทธิต่างๆ และความรับผิดชอบ ต่อมา มีการปฏิรูปประมวลกฎหมายในสมัยเมโสโปเตเมีย รวมถึงประมวลกฎหมายของฮัมมูราบี ช่วงเวลา ๒๔ ศตวรรษก่อนคริสตกาล โดยในบทนำของประมวลกฎหมายเหล่านี้ได้มีเนื้อหาวิงวอนต่อเทพเจ้าทั้งหลายของเมโสโปเตเมียให้มีการลงโทษจากสวรรค์ ถือเป็นการกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ ที่แสดงถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และการลงโทษถ้าหากมีการละเมิดกฎเกณฑ์เหล่านั้น นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่คุ้มครองสิทธิของผู้หญิง สิทธิเด็ก และรวมถึงสิทธิของทาสต่างๆ ด้วย จากนั้น ต่อมาได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่มีความชัดเจนเพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

๑.๑.๓ พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับการประหารชีวิต

๑.๑.๓.๑ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights หรือ UDHR)

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง ผู้นำประเทศต่าง ๆ ได้ร่วมกันก่อตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน เพื่อที่จะให้มนุษย์ดำรงตนด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน จึงได้จัดทำกฎบัตรสหประชาชาติเพื่อวางมาตรฐานสากลสำหรับสิทธิต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ หรือที่เรียกว่า สิทธิมนุษยชน และมีบทบัญญัติให้จัดทำเอกสารรับรองสิทธิของบุคคลอย่างเป็นทางการขึ้น^๓ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (The United Nations Commission on Human Rights) ได้จัดทำร่างปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ค.ศ.1948 (Universal Declaration of Human Rights) โดยถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนเป็นหลักประกันที่สำคัญอย่างหนึ่งของ

^๒ รศ. นพนิธิ สุริยะ , ความหมายของ “สิทธิมนุษยชน” ตอนที่ ๑ เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/50194>

^๓ กุลพล พลวัน, “วันสิทธิมนุษยชน” .บทบัณฑิตย , ๓๒ หน้า ๖๑๙

มนุษย์ที่บรรดาประเทศสมาชิกสมัชชาแห่งองค์การสหประชาชาติได้มีมติและประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ค.ศ.๑๙๔๘ (พ.ศ.๒๔๙๑) รวม ๓๐ ข้อ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการยอมรับนับถือเกียรติศักดิ์ประจำตัว และสิทธิเท่าเทียมกันและโอนมิได้ของบรรดาสมาชิกทั้งหลายแห่งครอบครัวมนุษย์เป็นหลักมูลเหตุ แห่งอิสรภาพ และความยุติธรรม และสันติภาพในโลก โดยไม่นำพาและเหยียดหยามต่อมนุษยชน ยังผลให้มีการกระทำอย่างป่าเถื่อน ซึ่งเป็นการละเมิดมโนธรรมของมนุษยชาติอย่างร้ายแรง และได้มีการประกาศว่า ปฏิญญาสูงสุดของสามัญชนได้แก่ความต้องการให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ในโลกด้วยอิสรภาพ ในการพูดและความเชื่อถือและอิสรภาพพ้นจากความหวาดกลัวและความต้องการ

ในประการที่สำคัญ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๓ บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิตในเสรีธรรมและในความมั่นคงแห่งร่างกาย และข้อ ๕ บุคคลใดจะถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติ หรือลงทัณฑ์ซึ่งทารุณโหดร้ายไร้มนุษยธรรมหรือหยามเกียรติมิได้

๑.๑.๓.๒ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights หรือ ICCPR)

ในปี ค.ศ.๑๙๔๘ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้รับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ในฐานะที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการเคารพสิทธิมนุษยชนพื้นฐานของทุกชาติในโลก หลังจากนั้น มีความพยายามในการทำให้การปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำภายใต้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนั้นชัดเจนมากขึ้น ในปี ค.ศ.๑๙๖๖ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้รับรองกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีกติกา ICCPR โดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๙ โดยมีผลบังคับใช้กับประเทศไทยเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๐^๔ ICCPR เป็นสนธิสัญญาพหุภาคี ซึ่งสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติรับรองเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๑๙ สนธิสัญญานี้ให้คำมั่นสัญญาว่าภาคีจะเคารพสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของบุคคล ซึ่งรวมถึงสิทธิในชีวิต เสรีภาพในศาสนา เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการชุมนุม สิทธิเลือกตั้ง และสิทธิในการได้รับการพิจารณาความอย่างยุติธรรม^๕

ต่อมา ได้มีพิธีสารเลือกรับฉบับที่สองแห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง (Second Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights) และที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติในปี พ.ศ.๒๕๓๒ มีผลใช้บังคับ พิธีสารฉบับนี้เกี่ยวข้องโดยตรงกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง แม้ว่าประเทศไทยจะยังไม่ได้เป็นภาคีฉบับที่สองนี้แต่เนื่องจากประเทศไทยได้ เป็นภาคีแล้วตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๙ จึงควรพิจารณาถึงสาระของพิธีสารซึ่ง เห็นว่าข้อ ๖

^๔ รองศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ , เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , หน้า ๓

^๕ ที่มา : กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
<http://www.wikiwand.com/th>

ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กล่าวถึงการยกเลิกโทษประหารชีวิต โดยเสนอแนะอย่างจริงจังว่าการยกเลิกนี้เป็นสิ่งอันพึงปรารถนา จึงเชื่อมั่นว่ามาตรการทั้งหมดในการยกเลิกโทษประหารชีวิต จะต้องถือเป็นความก้าวหน้าในการมีสิทธิที่จะมีชีวิต และมุ่งมั่นที่จะดำเนินการเพื่อปฏิบัติตามข้อผูกพันระหว่างประเทศ ในการยกเลิกโทษประหารชีวิต พิธีสารกำหนดสาระสำคัญว่า ประการแรก ไม่มีบุคคลใดที่อยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายของรัฐภาคีในพิธีสารฉบับนี้ จะถูกประหารชีวิตได้ รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องดำเนินการที่จำเป็นทุกอย่าง เพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายของตน

ประการที่สอง พิธีสารฉบับนี้ไม่ยอมรับข้อสงวนใด ๆ ยกเว้นข้อสงวนที่กระทำในเวลาสัตยาบัน หรือเมื่อเข้าภาคยานุวัติซึ่งเปิดโอกาสให้ใช้บทลงโทษประหารชีวิตระหว่างสงครามตามคำพิพากษาคดีอาญาร้ายแรงที่สุดทางทหารที่กระทำในระหว่างสงคราม

พิธีสารนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญที่ต้องการให้ประเทศต่าง ๆ มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต โดยกำหนดให้เมื่อประเทศสมาชิกได้มีการลงนามแล้ว จะต้องไม่มีการลงโทษประหารชีวิตในประเทศดังกล่าวสำหรับอาชญากรรมร้ายแรง ทั่วไป (Ordinary Crime) ทุกประเภทคดี หากแต่สามารถใช้โทษประหารชีวิตสำหรับอาชญากรรมร้ายแรง (Most Serious Crime) ระหว่างสงครามตามคำพิพากษาคดีอาญาร้ายแรงทางทหารที่กระทำในระหว่างสงคราม โดยมีพฤติกรรมการกระทำผิดที่ละเมิดต่อความมั่นคงของประเทศและความสงบเรียบร้อยของสังคม การละเมิดกฎอัยการศึก หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาที่ร้ายแรงทางทหารในขณะเกิดภาวะสงคราม การก่อการร้าย และการกบฏ โดยส่วนหนึ่งเป็นพฤติกรรมการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการสูญเสียชีวิตโดยเป็นการฆาตกรรมโดยเจตนาเป็นสำคัญ^๖

๑.๑.๔ ประเภทของสิทธิมนุษยชน

ประเภทของสิทธิมนุษยชนแบ่งได้ ๕ ประเภท ทั้งนี้ เป็นไปตาม Universal Declaration of Human Rights ได้แก่

๑.๑.๔.๑ สิทธิพลเมือง (Civil Rights) ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพ และความมั่นคงในชีวิต ไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้ายหรือฆ่า สิทธิในความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย สิทธิที่จะได้รับสัญชาติ เป็นต้น

๑.๑.๔.๒ สิทธิทางการเมือง (Political Rights) ได้แก่ สิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เสรีภาพในการรวมกลุ่มเป็นพรรคการเมือง เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ สิทธิการเลือกตั้งอย่างเสรี

๑.๑.๔.๓ สิทธิทางสังคม (Social Rights) ได้แก่ สิทธิการได้รับการศึกษา สิทธิการได้รับหลักประกันด้านสุขภาพ ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ ได้รับความมั่นคงทางสังคม มีเสรีภาพในการเลือกคู่ครอง และสร้างครอบครัว เป็นต้น

๑.๑.๔.๔ สิทธิทางเศรษฐกิจ (Economic Rights) ได้แก่ สิทธิการมีงานทำได้เลือกงานอย่างอิสระ และได้รับค่าจ้างที่เหมาะสม สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน เป็นต้น

^๖ Wipaporn Kusolchoong กฎหมายไทยว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่มา จาก <https://www.gotoknow.org/posts/568311>

๑.๑.๔.๕ สิทธิทางวัฒนธรรม (Cultural Rights) ได้แก่ การมีเสรีภาพในการใช้ภาษาหรือสื่อความหมายในภาษาท้องถิ่นของตน มีเสรีภาพในการแต่งกายตามวัฒนธรรม การปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของตน การปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจทางศิลปวัฒนธรรมและการบันเทิงได้โดยไม่มีใครมาบีบบังคับ เป็นต้น

๑.๒ ทฤษฎีการลงโทษและวัตถุประสงค์การลงโทษ

ทฤษฎีการลงโทษมี ๔ ทฤษฎีใหญ่ด้วยกันคือ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน ทฤษฎีการลงโทษแบบบรรลพประโยชน์ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (Rehabilitative Theory) และทฤษฎีการลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคม (Social Protection Theory)

๑.๒.๑ ทฤษฎีการลงโทษ

๑.๒.๑.๑ การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน

เป็นปฏิกริยาของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎหมายในลักษณะแก้แค้นทดแทนเกิดขึ้นในสภาวะธรรมชาติของคนในความสัมพันธ์กับโลกภายนอกและมีมาตั้งแต่โบราณกาล ปฏิกริยาของสังคมต่ออาชญากรรมที่เป็นการแก้แค้นทดแทนที่เป็นการกระทำต่อผู้ประทุษร้ายโดยสมาชิกหรือโดยกลุ่มหรือโดยรัฐ

โดยสรุปนักทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนนี้ไม่ได้สนใจต่ออนาคตของผู้ถูกลงโทษหรือของสังคม สนใจแต่เพียงอย่างเดียวต่อพฤติกรรมหรือการกระทำในอดีตของผู้กระทำความผิด เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นไม่ว่าร้ายแรงมากน้อยประการใด ผู้กระทำความผิดสมควรได้รับโทษตามนั้น ในปัจจุบันนี้การลงโทษตามทฤษฎีนี้ มีแนวโน้มจะนำกลับมาใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาอีก เพราะเหตุว่าการลงโทษเพื่อวัตถุประสงค์ประการอื่น เช่น เพื่อแก้ไขฟื้นฟูไม่ได้ผลในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเท่าที่ควร

๑.๒.๑.๒ ทฤษฎีการลงโทษแบบบรรลพประโยชน์

นักอาชญาวิทยาสำนักรคลาสสิก ซึ่งมีซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) (ค.ศ. ๑๗๑๘ - ๑๗๙๔) และเจเรม แบนแธม (Jeremy Bentham) (ค.ศ. ๑๗๔๘ - ๑๘๓๒) เป็นผู้นำเสนอทฤษฎีการลงโทษแบบบรรลพประโยชน์โดย มีหลักการเบื้องต้นว่า คนเรากระทำความผิดโดยเจตนา และก่อนจะลงมือกระทำก็ได้พิจารณาใคร่ครวญแล้วจึงลงมือกระทำ เพราะฉะนั้นรัฐจึงควรบัญญัติความผิดและโทษสำหรับความผิดนั้นอย่างชัดเจน เมื่อมีกฎหมายบัญญัติชัดเจนอย่างนั้นแล้ว ผู้ที่ฝ่าฝืนย่อมจะถูกลงโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้การลงโทษจะต้องทำอย่างรวดเร็ว แน่นนอน เสมอภาคกันและรุนแรงตามโทษที่กำหนดไว้ การลงโทษดังกล่าวย่อมจะมีประโยชน์ต่อสังคมในด้านการลดอาชญากรรมและส่งเสริมให้คนทั่วไปเคารพกฎหมาย

๑.๒.๑.๓ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

นักอาชญาวิทยาสำนักรโชมบโรโซ ซึ่งมีซีซาร์ ลอมโบโซ (Cesare Lombroso) (ค.ศ. ๑๘๓๕ - ๑๙๐๙) เป็นผู้นำ เห็นว่าอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งในสังคม เช่นเดียวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ฟาร์อง ฟาผ่า พายุพัด เป็นต้น โดยผู้ประกอบอาชญากรรมหาได้มีเจตนาที่จะกระทำผิดกฎหมายไม่ เพราะฉะนั้นเมื่อผู้ประกอบอาชญากรรมไม่ได้มีเจตนาประกอบอาชญากรรม การลงโทษผู้ประกอบอาชญากรรมตามโทษที่กำหนดไว้

จึงน่าจะเป็นการไม่ถูกต้อง นักอาชญาวิทยาสำนักนี้เน้นการศึกษาที่ตัวผู้กระทำความผิดเพื่อจะค้นหาสาเหตุโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ว่า เพราะเหตุใดจึงกระทำความผิดกฎหมาย

๑.๒.๑.๔ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อคุ้มครองสังคม

นักอาชญาวิทยาสำนักป้องกันสังคม (Social Defence School) ซึ่งมีฟิลิปโป กรามาติกา (Philipo Gramatica) และมาร์ค แอนเซล (Mark Ancel) เป็นผู้นำ มีทัศนะเกี่ยวกับอาชญากรรมเช่นเดียวกับนักอาชญาวิทยาสำนักโพซิทีฟ แต่มีทัศนะในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดต่างจากสำนักโพซิทีฟตรงที่นำกฎหมายอาญาเข้ามาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด และแตกต่างไปจากนักอาชญาวิทยาสำนักคลาสสิกในแง่ที่ว่าเน้นการคุ้มครองสังคมโดยการแก้ไขปรับปรุงและอบรมปมนิสัยผู้กระทำความผิดมากกว่าการลงโทษ ทฤษฎีคุ้มครองสังคมนี้มีมานานแล้ว และแนวความคิดนี้ได้พัฒนาเรื่อยมาจนเป็นสำนักป้องกันสังคม ในปัจจุบันนักอาชญาวิทยาสำนักนี้ให้ความสนใจใน ๑) บุคลิกภาพของผู้กระทำความผิด ๒) กฎหมายอาญา และ ๓) การควบคุมสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สังคมดีขึ้นและเพื่อป้องกันอาชญากรรม^๗

๑.๒.๒ วัตถุประสงค์การลงโทษ

วัตถุประสงค์ในการลงโทษอาจกล่าวได้เป็น ๔ กลุ่ม คือ เพื่อเป็นการแก้แค้น การกระทำความผิด เพื่อเป็นการยับยั้งหรือป้องกัน เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม และเพื่อปรับปรุงและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด

๑.๒.๒.๑ กลุ่มที่ ๑ การลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทนหรือชดเชยความผิด

แยกออกเป็น

๑) การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้น (Punishment as a Retribution, retaliation or revenge) นับว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่ใช้ลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีมาแต่สมัยโบราณและแพร่หลายที่สุด แม้กระทั่งในปัจจุบันระบบการลงโทษแบบตาต่อตา ฟันต่อฟัน ก็เป็นตัวอย่างหนึ่งของการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้น ซึ่งกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าผู้กระทำความผิดสมควรจะได้รับการโต้ตอบด้วยการลงโทษอย่างสาสมกับความผิดที่ได้กระทำขึ้น เช่น ผู้ที่ฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา ก็สมควรจะได้รับโทษให้ ตายตกไปตามกัน ทั้งนี้ เพื่อเน้นให้เห็นผลกรรมที่ได้กระทำไว้ต่อผู้อื่น

๒) การลงโทษเพื่อเป็นการทดแทนหรือชดเชยความผิด (Punishment as a Expiation or Atonement) การลงโทษเพื่อเป็นการทดแทนหรือชดเชยความผิด ก็เป็นเหตุผลที่เก่าแก่พอ ๆ กับการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นตามวัตถุประสงค์นี้ผู้กระทำความผิดจะต้องชดเชยความผิดด้วยความทุกข์ทรมาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าการลงโทษได้กระทำต่อหน้าสาธารณชน วัตถุประสงค์ของการลงโทษนี้ก็ยิ่งมากขึ้น

๑.๒.๒.๒ กลุ่มที่ ๒ การลงโทษเพื่อเป็นการยับยั้งหรือป้องกัน (Punishment as a Deterence or Restraint or Prevention) การลงโทษเพื่อเป็นการยับยั้งหรือป้องกัน เพิ่งจะมีขึ้นในศตวรรษที่ ๑๘ ตามแนวความคิดของนักอาชญาวิทยาแห่งสำนักคลาสสิกซึ่งมีซีซาร์ เบ็คคาเรีย (Cesare Beccaria) เป็นผู้นำ เบ็คคาเรียได้กล่าวไว้ว่าเจตนาของการลงโทษ ไม่ควรจะเป็นการทรมาน

^๗สุพจน์ สุโรจน์, “อาชญาวิทยาและทัณฑ์วิทยา”, เอกสารการสอนชุดวิชา ๓๓๔๓๕ หน่วยที่ ๘-๑๕ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน้า ๑๔๑-๑๔๓, ๑๔๕-๑๔๖

ผู้กระทำความผิด หรือชดเชยความผิด แต่ควรจะป้องกันบุคคลอื่นมิให้กระทำความผิดเช่นเดียวกันนั้น และการลงโทษที่ยุติธรรมควรจะมีอัตราความรุนแรงพอเพียงที่จะยับยั้งบุคคลอื่นๆ การลงโทษตามวัตถุประสงค์นี้ก็เพื่อจะทำให้ผู้กระทำความผิดเข็ดหลาบและเกรงกลัวจนไม่กล้ากระทำความผิดอีกต่อไป อีกประการหนึ่งก็เพื่อเป็นการเตือนมิให้คนอื่น ๆ ทำตามอย่างผู้กระทำความผิดเพราะจะถูกลงโทษเช่นเดียวกัน

๑.๒.๒.๓ กลุ่มที่ ๓ การลงโทษเพื่อเป็นการคุ้มครองสังคม (Punishment as a Protection of Society or an Incapacitation) การลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันสังคมเริ่มขึ้นเมื่อมีการนำเอาวิธีการลงโทษจำคุกมาใช้ แต่ก่อนหน้านั้นการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นเพื่อเป็นการทดแทน และเพื่อเป็นการยับยั้งมิให้ชื้ออยู่เป็นอันมาก เช่น ในการกำจัดศัตรูทางการเมือง ผู้มีอำนาจปกครองนครเทศน์โทษการเมือง หรืออาจกำจัดด้วยวิธีการประหารชีวิตหรือขังในห้องใต้ดิน

๑.๒.๒.๔ กลุ่มที่ ๔ การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุง หรือแก้ไขฟื้นฟู (Punishment as a means of Reformation or Rehabilitation) การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงผู้กระทำความผิดโดยการใช้โทษจำคุกมีที่มาจากทฤษฎีการลงโทษของนักอาชญาวิทยาสำนักคลาสสิกดังกล่าวมาแล้ว เหตุผลก็มีอยู่ว่า การลงโทษมีแนวโน้มที่จะปรับปรุงผู้กระทำความผิดและอาจจะปรับปรุงแก้ไขได้สำเร็จ โดยการก่อให้เกิดความกลัวว่าจะมีการลงโทษซ้ำอีก โดยการก่อให้เกิดความสำนึกว่าอาชญากรรมให้ประโยชน์ไม่คุ้มกับโทษหรือโดยการทำลายนิสัยต่างๆ ที่อาชญากรได้สร้างขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าโทษเป็นการจำคุกระยะยาว ผู้กระทำความผิดก็จะไม่มีโอกาสแสดงนิสัยเหล่านั้น ส่วนการลงโทษเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟู มีที่มาจากทฤษฎีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดของนักอาชญาวิทยาสำนักโพสิทิฟดังกล่าวมาแล้วเช่นกันด้วยวิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มแบบต่างๆ^๔

๒. การประหารชีวิตในประเทศไทย

๒.๑ การประหารชีวิตในประเทศไทยสมัยโบราณ

จากหนังสือกฎหมายตราสามดวง ซึ่งเป็นหนังสือกฎหมายที่รัชกาลที่ ๑โปรดเกล้าให้รวบรวมกฎหมายโบราณครั้งกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรีมาประมวลไว้ด้วยกัน ได้กล่าวถึงการประหารชีวิต และเครื่องมือต่าง ๆ เช่น จากพระไอยการลักษระโจร กล่าวถึงการลักพระพุทธรูปเอาไปล้างหรือเผาสำรอกเอาทอง หรือเอาพระบาท (พระคัมภีร์) ไปสำรอกแช่น้ำ หรือเอาไปเผา โทษประหารคือ เอาโจรนั้นใส่เตาเพลิงสุบเผาไฟ ถ้าชุดทำลายพระพุทธรูป พระสถูปเจดีย์ จับได้หลายครั้งหลายหน โทษประหารก็คือเอาโจรนั้นไปตระเวนบก ๓ วัน ตระเวนเรือ ๓ วัน แล้วตัดคอผ่าอกเสีย ถ้าทำให้เกิดเพลิงไหม้ในพระราชวัง โทษคือเอาไฟคลอกให้ตาย ในพระไอยการกระบดศึก ตอนหนึ่งว่านักโทษที่เป็นกบฏ ประทุษร้ายต่อพระเจ้าอยู่หัว ปล้นเมือง ปล้นพระนคร เผาจวน เผาพระราชวัง เผายุ้งฉางคลังหลวง ปล้นวัด เผาวัด ทำทารุณกรรมหยาบข้าต่อพระและชาวบ้าน เช่นเอาบั้งย่างเผาไฟ หรือเอา

^๔ สุพจน์ สุโจจน์ , อ้างแล้ว , หน้า ๑๔๘-๑๕๐

ແຫລ່ງແລ້ວເສຍບຣ້ອນຊ່າບິຕາມາຣາດາຄາຈາຣຽ ພຣະອຸປິຊນາຍ໌ ເຍືຍບຸຍ່າທຳລາມກຕ່ອພຣະພຸທຣູປ ແລະ ຕັດມືຕັດເທົ່າຕັດຄອດັກ ເພື່ອເອາເຄຣື່ອງປຣະດັບ ຈະຕ້ອງຖືກປຣະຫາຣໂດຍສາທາລະນາໂຕສາທາລະນາໜຶ່ງ

ວິທີການປຣະຫາຣຊີວິຕຕາມພຣະໂອຍການກະບຣະດັກ ບັນທຶກແລະອື່ນໆເອາໄວ້ຢ່າງລະເອີຍດ ຄືວິທີການລຽງໂທຊປຣະຫາຣ ໒໑ ວິທີຫຼື ໒໑ ສາທາລະນາ ດັ່ງນີ້

ສາທາລະນາ ໑ ຄື ໃຫ້ຕ່ອຍກະບານສີຣະ (ກບາລສີຣະ) ເລີກອອກ (ເປີດອອກ) ເສຍແລ້ວ ເອາຄິມຕິບ ກ່ອນເລັກແດງໂຫຼ່ຽໄສ່ງໄປໃນມັນສະຫມອງ (ມັນສມອງ) ສີຣະພຸ່ງພຸ່ງຂຶ້ນດັ່ງມ່ອ (ໝ່ອ) ເຄີຍນ້ຳສັມພະອຸມ

ສາທາລະນາ ໒ ຄື ໃຫ້ຕັດແຕ່ໜັງຈຳຣະ (ຈາກ) ເບື້ອງໜ້າຄືງໂປຣປາກເບື້ອງບນທັງສອງຂ້າງເປັນ ກຳນາດ ຄືງໝວກຫູ (ໂບຫູ) ທັງສອງຂ້າງເປັນກຳນາດ ຄືງເຄີຍວາດອາຍພມເບື້ອງຫຼັງເປັນກຳນາດ (ໜັງບຣີເວນຄອຄືງທ້າຍຫອຍ) ແລ້ວໃຫ້ມຸ່ນກະຫມວດພມເຂົ້າທັງສິ້ນ (ມ້ວນເຂົ້າຫາກັນ) ເອາທ່ອນໄມ້ສອດ ເຂົ້າຂ້າງລະຄນ ໂຍກຄລອນສັນເຖິກໜັງທັງພມນັ້ນອອກເສຍແລ້ວເອາກວຣຕຣາຍຫຍາບຂັດກະບານສີຣະຂ້າຣະ ໃຫ້ຂາວເໝືອນພຣຣຸດສຣິສັງ

ສາທາລະນາ ໓ ຄື ໃຫ້ເອາຂອເຄີຍວາກໃຫ້ອ້າໄວ້ ແລ້ວໃຫ້ຕາມປຣະທິບ (ດວງໄຟ) ໄວ້ໃນປາກ ໂນຍໜຶ່ງ (ນັຍໜຶ່ງ) ເອາປາກສີວອນຄມນັ້ນແສະແຫວະຜ່າປາກຈນໝວກຫູ (ໂບຫູ) ທັງສອງຂ້າງ ແລ້ວເອາຂອເຄີຍວາກໃຫ້ອ້າ ປາກໄວ້ໃຫ້ໂລຫິດໂຫລອກເຕັມປາກ

ສາທາລະນາ ໔ ຄື ເອາຜ້າຊຸບນ້ຳມັນພັນໃຫ້ທ່ວຽກາຍແລ້ວເອາເຖິງຈຸດ

ສາທາລະນາ ໕ ຄື ເອາຜ້າຊຸບນ້ຳມັນພັນນີ້ທັງສິບນີ້ແລ້ວເອາເຖິງຈຸດ

ສາທາລະນາ ໖ ຄື ເຂືອດເນື້ອໃຫ້ເປັນແຮງເປັນຣີ້ວອາຍາໃຫ້ຂາດຈາກກັນ ດັ່ງແຕ່ໄດ້ຄອລຽງໄປຄືງຂ້ອເທົ່າ ແລ້ວເອາເຂືອກຸກຸກຸກ ໃຫ້ເດີນເຍືຍບຣີ້ວເນື້ອຣີ້ວໜັງແຫ່ງຕນ ໃຫ້ຊຸດຣາຕິຈຳໃຫ້ເດີນໄປກວ່າຈະຕາຍ

ສາທາລະນາ ໗ ຄື ເຂືອດເນື້ອໃຫ້ເນື່ອງດ້ວຍໜັງເປັນແຮງເປັນຣີ້ວ ດັ່ງແຕ່ໄດ້ຄອລຽງມາຄືງເອາແລະໃຫ້ ເຂືອດດັ່ງແຕ່ເອາໃຫ້ເນື່ອງດ້ວຍໜັງເປັນແຮງເປັນຣີ້ວລຽງມາຄືງຂ້ອເທົ່າກະທຳໜັງເບື້ອງບນໃຫ້ຄລຸມລຽງມາເໝືອນ ນຸ່ງຜ້າ

ສາທາລະນາ ໘ ຄື ໃຫ້ເອາທ່ວງເລັກສວມຂ້ອສອກທັງສອງຂ້າງ ຂ້ອເທົ່າທັງສອງຂ້າງໃຫ້ມັນແລ້ວເອາ ຫຼັກສອດໃນວງເລັກແຍ່ງຂຶງຕຣຶງລຽງໄວ້ກັບແຜ່ນດິນອາຍາໃຫ້ໄຫວຕົວໄດ້ ແລ້ວເອາເຖິງຣນ (ລນ) ໃຫ້ຮອບຕົວ ຈນກວ່າຈະຕາຍ

ສາທາລະນາ ໙ ຄື ໃຫ້ເອາເບັດໂຫຼ່ຽທີ່ມີຄມສອງຂ້າງເຄີຍທ່ວຽກາຍເຖິກ (ເປີດ) ໜັງເນື້ອແລະເອີນນ້ອຍ ໂຫຼ່ຽໃຫ້ຊຸດຂາດອອກມາຈນກວ່າຈະຕາຍ

ສາທາລະນາ ໑໐ ຄື ໃຫ້ເອາມິດທີ່ຄມເຂືອດເນື້ອໃຫ້ຕອກອອກຈາກກາຍແຕ່ທີ່ລະດຳລຶງ (ນຳເນື້ອມາຂັງໃຫ້ ໄດ້ນຳໜັງໜຶ່ງລຶງລຶງ:ມາຕຣາວັດສມຍໂບຣາດ) ຈນກວ່າຈະສິ້ນມັງສາ (ເນື້ອ)

ສາທາລະນາ ໑໑ ຄື ໃຫ້ແລ້ສັບທ່ວຽກາຍແລ້ວ ເອາແປຣງຫຼືຊຸບນ້ຳແສບກຣິດຄອ ຣຸດຊຸດສາະໜັງແລະ ເນື້ອແລະເອີນນ້ອຍໂຫຼ່ຽໃຫ້ລອກອອກໃຫ້ສິ້ນໃຫ້ຢູ່ແຕ່ຮ່າງກະດູກ

ສາທາລະນາ ໑໒ ຄື ໃຫ້ອນລຽງໂດຍຂ້າງໆ ໜຶ່ງແລ້ວໃຫ້ເອາຫລາວເລັກຕອກລຽງໄປໂດຍຂ່ວງຫູໃຫ້ ແນ່ນກັບແຜ່ນດິນແລ້ວຈັບຂ້າທັງສອງຂ້າງໝຸນເວີນໄປດັ່ງບຸຄລທຳບັງເວີນ (ເວີນເທີຍນ)

ສາທາລະນາ ໑໓ ຄື ຫຳມິໃຫ້ໜັງພັງໜັງຂາດ ແລ້ວເອາລູກສີລາ (ລູກຫິນ) ບດທຸກກະດູກໃຫ້ແຫລກ ຍ່ອຍ ແລ້ວຮວບພມເຂົ້າທັງສິ້ນ ຍກຂຶ້ນຫຍ່ອນລຽງກະທຳໃຫ້ເນື້ອເປັນກອນເປັນລອມ ແລ້ວພັບທ່ອເນື້ອໜັງກັບທັງ ກະດູກນັ້ນທອດວາງໄວ້ດັ່ງຕັ້ງອັນທຳດ້ວຍຟາງຂຶງເອາໄວ້ເຊັດເທົ່າ

สถาน ๑๔ คือ ให้เคี้ยวน้ำมันให้เดือดพลุ่งพล่าน แล้วลาดสาดลงมาแต่สี่ตะ (สี่ระยะ) จนกว่าจะตาย

สถาน ๑๕ คือ ให้กักขังสุนัขร้ายทั้งหลายไว้ อดอาหารหลายวันให้เต็มอยากแล้วปล่อยให้กัดทั้งเนื้อหนังกินให้เหลือแต่ร่างกระดูกเปล่า

สถาน ๑๖ คือ ให้เอาขวานผ่าอกทั้งเป็นแหงออกตั้งโครงเนื้อ

สถาน ๑๗ คือ ให้แทงด้วยหอกทีละน้อยๆ จนกว่าจะตาย

สถาน ๑๘ คือ ให้ขุดหลุมฝังเพียงแหว แล้วเอาฟางปกคลุมร่างก่อนคลอกด้วยเพลิงพองหนังใหม่แล้วไถด้วยไถเหล็ก ให้เป็นท่อนน้อยท่อนใหญ่เป็นริ้วน้อยริ้วใหญ่

สถาน ๑๙ คือ ให้เชือดเนื้อล่าออกทอดด้วยน้ำมัน เหมือนทอดขนมให้ กินเนื้อตัวเอง จนกว่าจะตาย

สถาน ๒๐ คือ ให้ตีด้วยตะบองสั้นตะบองยาวจนกว่าจะตาย

สถาน ๒๑ คือ ตีด้วยหวายที่มีหนามจนกว่าจะตาย

ซึ่งการประหารดังกล่าว จะนำมาใช้กับผู้ก่อการกบฏ ตีร้ายต่อเจ้านาย และราชวงศ์ และจะกระทำการประหารเจ็ดชั่วโคตร ไม่เว้นสตรี และเด็ก หากเป็นพระสงฆ์ก็จะถูกนิมนต์ให้สึก และรับโทษประหารตามบัญญัติเจ็ดชั่วโคตรด้วย

การประหารโดยทั่วไปนั้น คือการบั่นคอ ขึ้นตอน และ ระเบียบปฏิบัติของการบั่นคอ ได้แก่ เมื่อลูกขุน ณ ศาลาลูกขุน ณ ศาลหลวง วางโทษประหารชีวิต ก็จะนำความขึ้นกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประหารชีวิต ก่อนจะนำตัวไปประหารชีวิต จะต้องถูกเชี่ยน ๓ ยกๆละ ๓๐ ที รวม ๙๐ ที จัดอาหารคาวหวานมื้อสุดท้ายให้นักโทษกินก่อนประหาร และนิมนต์พระมาเทศน์ให้ฟัง

ต่อมา นักโทษประหารถูกจับนั่งมัดกับหลักไม้กางเขนแบบกัจจับหลัก จากนั้น เพชฌฆาต^๔เอาดินเหนียวอุดหู อุดปาก และ แปะไว้ที่ต้นคอนักโทษ (บ้างก็ใช้ปูนเคี้ยวหมาก) เพื่อ

^๔ “ เพชฌฆาต ” นั้นเป็นตำแหน่งที่โปรดเกล้าพระราชทานให้แก่ผู้มีดวงอันเหมาะสมโดยจะมีบรรดา โหราจารย์นำดวงชะตาไปคำนวณอย่างละเอียดเพื่อประกอบในการคัดเลือก ทั้งนี้ด้วยถือกันว่า การประหารชีวิตคนอันเป็นสัตว์ประเสริฐนับเป็นกรรมหนักรุนแรง จึงต้องเฟ้นหาดวงเพชฌฆาตที่มีดวงคุ้มตัวเองได้ มิฉะนั้นชีวิตจะสั้น

พอเลือกเฟ้นได้คนที่มีดวงเหมาะสม ยังต้องเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญเพลงดาบอย่างดี ทั้งมีความรู้เกี่ยวกับดาบ มีความแม่นยำในการลงดาบ เพื่อขณะทำการประหารจะได้ไม่เป็นการทรมานนักโทษจนเกินไป และผู้เป็นเพชฌฆาตจะต้องมีความรู้ทางด้านคาถาอาคมเป็นพิเศษด้วยเช่น คาถาสวดวิญญูณผีตายโหง อาคมก่อนหยิบดาบเพชฌฆาตรวมทั้งสามารถแก้อาถรรพณ์หากผู้ถูกประหารมีวิชาด้านคงกระพันชาตรี

ตัวเพชฌฆาตหรือมือประหารเองจะต้องอยู่ประจำ ณ เรือนจำตั้งแต่ได้รับคำสั่งให้เตรียมการ จากนั้นเมื่อได้เวลาเพชฌฆาตจะอัญเชิญดาบออกจากที่ตั้งไปทำการบวงสรวงด้วยเครื่องเช่น เพื่อปลุกดาบให้เข้มขลัง เสร็จพิธีแล้วจึงค่อยเก็บดาบไว้ที่ตั้งเดิมรอเวลาประหาร

เพชฌฆาตผู้ทำหน้าที่ประหารชีวิตมี ๓ คน คือ ดาบที่หนึ่ง และตัวสำรองอีก ๒ คน เรียกว่า ดาบสอง และดาบสาม ถ้าดาบหนึ่งฟันคอไม่ขาด ดาบสองจะต้องซ้ำ ถ้ายังไม่ขาดดาบสามก็ต้องเชือดให้ขาด

กำหนดตรงที่จะฟัน จากนั้น เพชฌฆาตดาบ^{๑๐}สองจะร้ายรำไปมา เพื่อรอจิ้งหะให้จิดนักโทษสงบ พร้อมกับเพชฌฆาตดาบหนึ่งลงดาบฟันคอทันที

เมื่อประหารแล้ว เจ้าหน้าที่จะตัดสั้นเท้า เพื่อถอดตรวนออกแล้วสับร่างกายหรือแล่นเนื้อให้ทานแก่แร้งกา และเอาหัวเสียบประจาน^{๑๑}

จากนั้น ต่อมา ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้เอาไปยิงเสียให้ตาย” เป็นอันยุติการประหารชีวิตด้วยวิธีการบั่นคอ มาเป็นการประหารชีวิตด้วยการใช้อาวุธปืนยิง

๒.๒ การประหารชีวิตในปัจจุบัน

๒.๒.๑ การประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๙ ซึ่งได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๑๖) พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย หลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิต ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” จากเดิมที่ให้มีประหารชีวิตโดยเอาไปยิงเสียให้ตายดังกล่าว เพราะเห็นว่าการยิงเป็นการทารุณโหดร้ายและไร้มนุษยธรรมที่รัฐพึงควรปฏิบัติ

ดังนั้น การประหารชีวิตในปัจจุบันตามประมวลกฎหมายอาญา จึงเป็นการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาหรือสารพิษ

ทั้งนี้ กระทรวงยุติธรรมได้ออกระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ.๒๕๔๖ โดยให้มีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการชุดหนึ่งประกอบด้วยผู้บัญชาการเรือนจำแห่งท้องที่ที่จะทำการประหารชีวิตนักโทษเป็นประธาน มีผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่หรือผู้แทน อัยการจังหวัดแห่งท้องที่หรือผู้แทน และเจ้าพนักงานเรือนจำตำแหน่งตั้งแต่ยศตีสั่งขึ้นไปแห่งเรือนจำท้องที่ที่ประหารชีวิตนักโทษ ๑ คน ร่วมเป็นคณะกรรมการ และในการนี้ให้มีผู้แทนกรมราชทัณฑ์และผู้กำกับสถานีตำรวจแห่งท้องที่ หรือผู้แทนร่วมเป็นสักขีพยาน

^{๑๐} ดาบหนึ่งจะมีความสั้นกว่าดาบสอง ใบดาบจะกว้างกว่าดาบสอง ทั้งด้ามดาบก็สั้นกว่า สันดาบจะหนาประมาณ ๑ ซม. ส่วนด้ามดาบประกอบด้วยเหล็กกรัด ใช้เชือกด้ายดิบถักหุ้มด้วยลวดลายรัดกุมเพื่อให้สาก หนืดในการกระชับ ทั้งลกรัดและยางไม้เพื่อรักษาด้วยให้คงทนต่อการใช้งาน สภาพดาบปลายจะหักลง แล้วถอนขึ้นคล้ายใบง้าวของจีนเพื่อให้เกิดน้ำหนักถ่วงทางโคนดาบให้ได้ดุล

ดาบสอง ใบดาบจะยาวกว่าดาบหนึ่งประมาณ ๘ ซม. ใบดาบเรียวยคล้ายดาบที่นักรบไทยโบราณทั่วไปใช้ปลายดาบเฉียงต่ำรับกับความโค้งของใบดาบด้านล่าง สันดาบบางประมาณ ๐.๗ ซม.

ดาบเพชฌฆาตคู่นี้ได้รับการตั้งไว้อย่างพิถีพิถันในคุกหลวง ห้ามผู้ใดแตะต้อง ทุกวันเสาร์จะมีการสังเวยด้วยเหล้าและไก่ต้มเป็นการบวงสรวง จนมีการเล่าขานกันว่า ดาบ ๒ เล่มดังกล่าวจะสั้นได้เองเหมือนถูกคนจับเขย่า และหลังจากดาบทั้งคู่สั้นไม่เกิน ๗ วันก็จะต้องมีพิธีประหารชีวิตนักโทษเกิดขึ้นทุกครั้งไป

ดาบเพชฌฆาตทั้งสองเล่มนี้ถูกใช้มาจนถึง รัชกาลที่ ๖ จึงได้ยกเลิก แต่สำหรับชีวิตนักโทษที่สังเวยไปจากดาบคู่นี้ประมาณไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ศพ

^{๑๑} <https://th.wikipedia.org/wiki/โทษประหารชีวิตในประเทศไทย>

เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะตรวจตราระวังให้การประหารชีวิตนักโทษ ดำเนินการไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ.๒๕๔๖ ข้อ ๗

ก่อนทำการประหารชีวิตให้ประธานพร้อมด้วยคณะกรรมการ ตรวจสอบผลการ ตรวจรูปถ่ายและลายพิมพ์นิ้วมือที่กรมราชทัณฑ์ส่งไปกับที่ทางเรือนจำได้เก็บรักษาไว้ โดยถือเอาผลการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือเป็นสำคัญแต่ให้นำผลการตรวจสอบรูปถ่ายเป็นข้อมูลประกอบด้วยการ

การประหารชีวิตนักโทษ ณ เรือนจำที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครหรือจังหวัด ปริณทลให้กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จัดเจ้าหน้าที่ไปทำการพิมพ์ ลายนิ้วมือของนักโทษ ในขณะที่ก่อนและหลังการประหารชีวิต โดยพิมพ์ลายนิ้วมือเป็น ๓ ชุด เพื่อ ตรวจสอบกับลายพิมพ์นิ้วมือนักโทษประหารชีวิตของกองทะเบียนประวัติอาชญากรต่อหน้า คณะกรรมการ เมื่อตรวจสอบถูกต้องแล้วให้คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร ลงนามกำกับในแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ หากทำการประหารชีวิต ณ เรือนจำในท้องที่จังหวัดอื่นให้เป็น หน้าที่ของตำรวจภูธรในจังหวัดนั้นจัดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือ ไปดำเนินการในทำนองเดียวกัน ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหาร ชีวิตนักโทษ พ.ศ.๒๕๔๖ ข้อ ๘

เมื่อถึงเวลาประหารชีวิตนักโทษ ให้เรือนจำจัดพนักงานเรือนจำรักษาความ ปลอดภัยและระวังเหตุให้อยู่ในความเรียบร้อย ตามสมควรแล้วนำนักโทษที่จะทำการประหารชีวิตไป ยังสถานที่ซึ่งได้เตรียมไว้ และดำเนินการดังนี้

ประการแรก นำตัวนักโทษที่จะทำการประหารชีวิตให้นอนลงบนเตียงที่ จัดเตรียมไว้เพื่อการประหารชีวิต พร้อมทั้งทำการพันธนาการป้องกันมิให้นักโทษดิ้นรนขัดขืน

ประการที่สอง ให้เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคำสั่งของผู้ บัญชาการเรือนจำจัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการไว้ให้พร้อม และทำการ แหวงเข็มสำหรับฉีดยาหรือสารพิษเข้าเส้นเลือดในร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหารรอไว้ โดยต่อเข้ากับสายท่อหรืออุปกรณ์บรรจุยาหรือสารพิษที่จะปล่อยเข้าสู่ร่างกายของนักโทษที่จะถูกประหาร พร้อมทั้งติดตั้งเครื่องตรวจวัดสัญญาณการเต้นของหัวใจเข้ากับร่างกายนักโทษที่จะถูกประหาร หันจอแสดง ให้คณะกรรมการและสักขีพยานได้สังเกตเห็นโดยชัดเจน

ประการที่สาม ต่อมา เมื่อได้รับสัญญาณให้ทำการประหารชีวิต ให้เจ้าพนักงาน เรือนจำผู้ทำการฉีดยาหรือสารพิษจัดการปล่อยหรือฉีดยาหรือสารพิษเข้าสู่ร่างกายของนักโทษ ประหาร ให้ตายเสียต่อหน้าคณะกรรมการและสักขีพยาน

ประการที่สี่ ให้แพทย์ประจำเรือนจำทำการประหารชีวิตนักโทษหรือแพทย์ ของทางราชการ 1 คน ร่วมกับคณะกรรมการ ตรวจพิสูจน์การตายของนักโทษ โดยให้แพทย์และ คณะกรรมการทำบันทึกยืนยันการตายของนักโทษที่ถูกประหารชีวิต และประกาศผลการประหารชีวิต ให้สักขีพยานทราบในวันนั้น ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิต นักโทษ พ.ศ.๒๕๔๖ ข้อ ๑๖

หลังจากประหารชีวิตแล้ว ให้เรือนจำจัดเก็บศพของนักโทษที่ถูกประหารชีวิตไว้ในเรือนจำเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า ๑๒ ชั่วโมง เมื่อล่วงเลยระยะเวลาดังกล่าวแล้วให้แพทย์ของทางราชการร่วมกับผู้บัญชาการเรือนจำตรวจสอบ โดยทำบันทึกยืนยันการตายอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อนักโทษเสียชีวิตแล้วให้เรือนจำแจ้งญาติทราบในโอกาสแรก หากมีญาติมาขอรับให้มอบศพนั้นไป แต่ถ้าไม่มีญาติมาขอรับก็ให้จัดการเผาหรือฝังตามที่เรือนจำจะเห็นสมควรต่อไป ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประหารชีวิตนักโทษ พ.ศ.๒๕๔๖ ข้อ ๑๘

๒.๒.๒ การประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร

ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา มาตรา ๖ บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องคำพิพากษาศาลทหารให้ลงอาญาประหารชีวิต ท่านให้เอาไปยิงเสียให้ตาย” เห็นได้ว่า หากทหารกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร เช่น ความผิดฐานทหารขัดคำสั่งที่กระทำต่อหน้าราชศัตรู ตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๓๐^{๑๒} ความผิดฐานทหารกระทำการประทุษร้ายแก่ผู้บังคับบัญชา ตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๓๘^{๑๓} ซึ่งอาจต้องรับโทษถึงประหารชีวิตด้วยการเอาไปยิงเสียให้ตาย

วิธีการประหารชีวิตด้วยการยิงจะเริ่มขึ้นโดยเจ้าหน้าที่อ่านคำสั่งศาลและฎีกาทูลเกล้าซึ่งพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานฯ คืบมาให้ผู้ต้องโทษฟังและลงชื่อรับ ทราบ ต่อจากนั้นเจ้าหน้าที่จะดำเนินการตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนประวัติให้ถูกต้องและอนุญาตให้ผู้ต้องโทษจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือกิจการจำเป็นอื่นใดเป็นลายลักษณ์อักษร แล้วจึงให้ผู้ต้องโทษฟังเทศน์จากพระภิกษุสงฆ์หรือนักพรตในนิกายศาสนาที่ผู้ต้องโทษเลื่อมใสแล้วให้รับประทานอาหารเป็นมื้อสุดท้าย จากนั้นนำผู้ต้องโทษเข้าสู่หลักประหารซึ่งเป็นลักษณะเป็นไม้กางเขนมีความสูงขนาดใหญ่ โดยผู้ต้องโทษจะถูกมัดด้วยด้ายดิบ ให้ยื่นหันหน้าเข้าหลักประหารซึ่งมีไม้ นั่งคร่อม ป้องกันมิให้ผู้ต้องโทษ

^{๑๒} ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นทหาร และมันขัดขึ้นหรือละเลยมิกระทำตามคำสั่งอย่างใด ท่านว่ามันมีความผิด ต้องระวางโทษตามสมควรแก่เหตุดังจะว่าต่อไปนี้ คือ

๑) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู ท่านให้ลงอาญามันเป็นสามสถาน คือ สถานหนึ่งให้ประหารชีวิตเสีย สถานหนึ่งให้จำคุกจนตลอดชีวิต สถานหนึ่งให้จำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

๒) ถ้ามันมิได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือในเขตซึ่งอยู่ในอำนาจกฎอัยการศึก ท่านให้ลงอาญาจำคุกมันตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

๓) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้นในเวลาหรือที่อื่นนอกจากที่ว่ามาแล้วท่านให้ลงอาญาจำคุกมันไม่เกินกว่าห้าปี”

^{๑๓} มาตรา ๓๘ ผู้ใดเป็นทหาร และมันบังอาจกระทำการประทุษร้ายด้วยกำลังกายแก่ผู้ซึ่งมีอำนาจบังคับบัญชาเหนือมันไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษตามสมควรแก่เหตุดังจะว่าต่อไปนี้ คือ

๑) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู ท่านให้ลงอาญามันเป็นสามสถาน คือ สถานหนึ่งให้ประหารชีวิตเสีย สถานหนึ่งให้จำคุกมันตลอดชีวิต สถานหนึ่งให้จำคุกมันตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

๒) ถ้ามันมิได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือในเขตซึ่งอยู่ในอำนาจกฎอัยการศึก ท่านให้ลงอาญาจำคุกมันตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

๓) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้น ในเวลาหรือที่อื่นนอกจากที่ว่ามาแล้วท่านให้ลงอาญาจำคุกมันตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี

ยื่นตัวงอหรือเข่าอ่อน ข้อมือทั้งสองผูกมัดติดกับหลักประหารในลักษณะประนมมือ กำดอกไม้รูปเทียนไว้ เจ้าหน้าที่นำฉากประหารซึ่งมีเป่าวงกลมติดอยู่กับฉาก ตั้งเล็งให้เป่าอยู่ตรงจุดกลางหัวใจของผู้ต้องโทษ ห่างจากด้านหลังผู้ต้องโทษประมาณ ๑ ฟุต เพื่อกำบังมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ลั่นโกแป็นเห็นตัวผู้ต้องโทษ แทนปืนประหารตั้งอยู่ห่างจากฉากประหารประมาณ ๔ เมตร ก่อนการประหารจะมีการบรรจุกระสุนขนาด ๗.๖๒ มิลลิเมตร จำนวน ๑๕ นัด เมื่อพร้อมแล้วเจ้าหน้าที่ให้สัญญาณ โดยโบกธงสีแดง ผู้ทำหน้าที่ลั่นโกแป็น กระสุนชุดแรกจะยิง ๘ - ๙ นัด ซึ่งตามปกติผู้ถูกประหารจะเสียชีวิตทันที แต่หากไม่เสียชีวิตเพชฌฆาตจะลั่นกระสุนอีกชุด เพื่อให้ผู้ถูกประหารทรมานน้อยที่สุด คณะกรรมการประหารชีวิตร่วมกันตรวจสอบจนแน่ใจว่านักโทษถึงแก่ความตายอย่างแท้จริง จากนั้นเจ้าหน้าที่จะจัดพิมพ์ลายนิ้วนักโทษประหารเป็นครั้งสุดท้ายเพื่อยืนยันว่าไม่ประหารชีวิตผิดตัว

๓. ปัญหาการลงโทษประหารชีวิตแก่ทหารที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร

มีปัญหาต้องพิจารณาว่าควรจะมีการยกเลิกลงโทษประหารชีวิตแก่ทหารที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทหารหรือไม่ อย่างไร

เนื่องจากทหารเป็นบุคคลที่ถูกฝึกฝนให้ใช้อาวุธที่ร้ายแรงหรือใช้กำลังที่รุนแรง ปฏิบัติการอย่างเฉียบพลัน ด้วยความเร็ว โดยกระทำต่อข้าศึกฝ่ายตรงข้ามที่เข้ามาโจมตีหรือรุกรานฝ่ายเรา หรือเข้ายึดในพื้นที่ที่ไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามได้เปรียบฝ่ายเรา หากทหารไม่มีความเกรงกลัวในการกระทำความผิด ย่อมใช้กำลังรุนแรงที่ได้รับการฝึกฝนมากกระทำต่อบุคคลทั่วไปที่บริสุทธิ์หรือกระทำต่อผู้บังคับบัญชาหรือนายทหารผู้ใหญ่เหนือตนจนบุคคลดังกล่าวได้รับอันตรายแก่กายหรือชีวิตได้ รวมทั้งกรณีที่ใช้กำลังหรือขัดขืนคำสั่งของผู้บังคับบัญชาในยามสงครามที่เผชิญหน้ากับฝ่ายตรงข้าม เช่น ขัดขืนคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งให้ไปผลักดันข้าศึกที่ประกาศสงครามกับฝ่ายเราและรุกรานเข้ามาในดินแดนฝ่ายเรากลับไปยังประเทศฝ่ายตรงข้าม เป็นต้น อันเป็นความผิดฐานขัดขืนคำสั่งผู้บังคับบัญชา ตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๓๐ ซึ่งการกระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรูก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงของประเทศได้ และกฎหมายจึงกำหนดมาตรการลงโทษอย่างเฉียบขาดด้วยการให้ดุลพินิจแก่ศาลทหารที่อาจจะให้ทหารผู้กระทำความผิดรับโทษถึงขั้นประหารชีวิต

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การลงโทษที่ต้องการให้ทหารที่คิดจะกระทำความผิดเกรงกลัวอันเป็นการป้องกันหรือยับยั้งมิให้ทหารอื่นกระทำความผิดนั่นเอง อีกทั้ง ไม่ขัดต่อหลักการที่บัญญัติไว้ในพิธีสารเลือกรับฉบับที่สองแห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ที่กำหนดให้สามารถใช้โทษประหารชีวิตสำหรับอาชญากรรมร้ายแรงระหว่างสงครามตามคำพิพากษาคดีอาญาร้ายแรงทางทหารที่กระทำในระหว่างสงคราม โดยมีพฤติกรรมการกระทำผิดที่ละเมิดต่อความมั่นคงของประเทศและความสงบเรียบร้อยของสังคม การละเมิดกฎอัยการศึก หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาที่ร้ายแรงทางทหารในขณะเกิดภาวะสงคราม การก่อการร้าย และการกบฏ ผู้เขียนจึงเห็นว่า โทษประหารชีวิตที่ทหารซึ่งได้กระทำความผิดควรต้องรับโทษดังกล่าว ยังคงมีความสำคัญและควรจะได้รับ การบัญญัติไว้ต่อไป เพื่อประโยชน์ต่อสาธารณะ

มีปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่า ควรมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหารหรือไม่

ในปัจจุบัน การประหารชีวิตทหารที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทหารยังคงใช้วิธีการยิง ตามที่ได้รับการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๖ ซึ่งการยิงด้วยอาวุธปืน อาจทำให้เกิดบาดแผลถูกยิง (gun shot wound) ที่มีลักษณะฉีกขาด (laceration wound) ลักษณะแผลผิวหนังบริเวณขอบแผลฉีกขาด กระรุ่งกระริ่ง หรือแผลทะลุทะลวง (penetration wound) ลักษณะแผลมีการฉีกขาดและการบดทำลายของเนื้อเยื่อ ซึ่งเกิดจากวัตถุแทงทะลุผ่านผิวหนังเข้าไปถึงเนื้อเยื่อที่อยู่ลึก ๆ หรืออวัยวะภายใน ทำร้ายจิตใจของบุคคลในครอบครัว และญาติของทหารเหล่านั้น และเป็นการปฏิบัติที่ไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นการลงโทษที่ทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ซึ่งหากเปรียบเทียบกับวิธีการประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดให้มีการฉีดยาเข้าสู่ร่างกาย จะเห็นว่าเป็นการประหารชีวิตที่ลดความทารุณโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมลง ดังนั้น จึงควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๖ กำหนดเป็นหลักการว่า ให้มีการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย เพื่อให้มีการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของทหารไม่ให้มีการลงโทษที่ทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรมอันเป็นขอบเขตพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน

สรุป

แม้กระแสวิพากษ์วิจารณ์ว่าด้วยการยกเลิกโทษประหารชีวิตจะมีการแพร่หลายกระจายแนวคิด ทำให้ประเทศไทยได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาเปลี่ยนแปลงวิธีการประหารชีวิตจากการยิงเสียชีวิตเป็นฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย แต่ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๖ ยังคงให้มีการประหารชีวิตด้วยการยิงเสียชีวิต ซึ่งหากพิจารณาจากสภาพของทหารที่เป็นบุคคลที่ถูกฝึกฝนให้ใช้อาวุธที่ร้ายแรงหรือใช้กำลังที่รุนแรง ปฏิบัติการอย่างเฉียบพลัน ด้วยความเร็ว กระทำต่อข้าศึกฝ่ายตรงข้าม หากทหารไม่มีความเกรงกลัวในการกระทำความผิด ย่อมใช้กำลังรุนแรงที่ได้รับการฝึกฝนมากระทำต่อบุคคลทั่วไปที่บริสุทธิ์หรือกระทำต่อผู้บังคับบัญชาหรือนายทหารผู้ใหญ่เหนือตนจนบุคคลดังกล่าวได้รับอันตรายแก่กายหรือชีวิตได้ หรือกระทำความผิดฐานขัดขืนคำสั่งของผู้บังคับบัญชาในยามสงครามที่เผชิญหน้ากับฝ่ายตรงข้าม อันก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงของประเทศได้ ซึ่งทหารที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทหารดังกล่าวอาจต้องรับโทษถึงขั้นประหารชีวิต ประกอบการกำหนดโทษประหารชีวิตนี้ไม่ขัดต่อหลักการที่บัญญัติไว้ในพิธีสารเลือกรับฉบับที่สองแห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง โทษประหารชีวิตจึงยังคงมีความสำคัญและไม่ควรยกเลิกโทษประหารชีวิต

อย่างไรก็ตาม การประหารชีวิตด้วยวิธีการยิงตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร อาจเป็นการลงโทษที่ทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรม จึงควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา ๖ กำหนดเป็นหลักการว่า ให้มีการประหารชีวิตด้วยการฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย เพื่อให้มีการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของทหารไม่ให้มีการลงโทษที่ทารุณโหดร้าย ไร้มนุษยธรรมอันเป็นขอบเขตพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน

บรรณานุกรม

บทความ

กุลพล พลวัน, “วันสิทธิมนุษยชน” .บทบัญญัติ , ๓๒ หน้า ๖๑๙

เอกสารประกอบการบรรยาย

รองศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ , เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สุพจน์ สุโรจน์, “อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา” ,เอกสารการสอนชุดวิชา ๓๓๔๓๕ หน่วยที่ ๘-๑๕ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กฎหมาย

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

พิธีสารเลือกรับฉบับที่สองแห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาทหาร

สารสนเทศจาก World Wide Web

Wipaporn Kusolchoong , กฎหมายไทยว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่มาจาก <https://www.gotoknow.org/posts/568311>

รศ. นพนิติ สุริยะ , ความหมายของ “สิทธิมนุษยชน” ตอนที่ ๑ เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/50194>

โทษประหารชีวิตในประเทศไทย, <https://th.wikipedia.org/wiki/>